

conscriptus*. Præterea, vir eximiæ industriæ & doctrinæ CHRISTOPH. MATTHÆUS PFAFFIUS, nuper in hac urbe edidit Dissertationem Criticam de Variantibus Lectionibus Nov. Testam. ejusque Editione MILLIANA; quam itidem consulere haud abs re fuerit.

*Biblioth.
Selecte
Tom.
xvi. pag.
311.

Quamvis autem non solum viri laudati in dictis opusculis, sed nos ipsi etiam in superioribus, παραρτήματα quædam Cl. MILLII ostenderimus; id tamen neque de meritis viri egregii, neque de præstantia Editionis hujus quicquam derogat. Nemo enim adeo circumspectus est & attentus, quin in opere tam longo, præsertim in quo res est cum tot Codd. MSS. Versionibus, Patribus, & Commentatoribus, quædam subinde, aliud agens, prætermittat: nemo adeo perspicax & acutus, quin in materia tam lubrica, ubi de tot variantibus lectionibus judicium ferendum est, interdum labatur, & à veritate aberrat. Sane, quo quisque est rei Criticæ peritior, eo se æquiores, sat scio, Cl. MILLIO præbebit, sicubi pro ingenii humani imbecillitate offenderit. Nam ita plerumque fieri solet, ut homines imperiti & ignavi, quique ipsi nihil unquam rei literariæ juvandæ gratiâ conantur, acerbissimi sint aliorum censores, & veniam aliis dare nesciant, quâ ipsis nunquam opus fuit. Sed hæc εἰσομεν.

Id porro monendus est Lector, viros doctos, qui Editionem Cl. MILLII ad censuram revocarunt, immerito interdum ab eo dissentire; cujus rei exemplum hîc adducam. Ad Ephes. i. vers. i. MILLIUS notat, BASILIUM pro τοῖς ἁγίοις τοῖς ἔσθιν ἐν Ἐφέσῳ, fide antiquorum Exemplarium & Patrum vetustiorum, legendum censuisse, ἁγίοις τοῖς ἔσθιν, absque ἐν Ἐφέσῳ: quâ in re eum falli putat Cl. L'ENFANT, supra laudatus, in Epistola priorè, quæ legitur Tom. xvi. dictæ antea Bibliothecæ Selectæ. Sed certum est ipsum virum Cl. falli, & MILLIUM recte cepisse mentem BASILII, qui id utique vult, Apostolum Paulum ad reliquarum Ecclesiarum Fideles scribentem, in principiis Epistolarum suarum addere solere nomen loci, in quo degant (veluti ad Romanos, τοῖς ἔσθιν ἐν Ῥώμῃ: ad Philippenses, τοῖς ἔσθιν ἐν Φιλιππησίαις, &c.) ad Ephesios vero scribentem, absolute dixisse, τοῖς ἔσθιν, absque ἐν Ἐφέσῳ, ut eos nimirum ἰδιαιτέρως (i. e. appellatione peculiari & singulari) vocaret ὄντες, tanquam γνησίως ἠνωμένοι τῷ ΟΝΤΙ δι' ἐκκεννώσεως, i. e. sincere unitos EI QUI EST (i. e. Deo) per cognitionem. Sane si addatur, ἐν Ἐφέσῳ, BASILII interpretatio nullo modo stare poterit, nisi addito post ἔσθιν altero articulo τοῖς, scribatur, τοῖς ἔσθιν τοῖς ἐν Ἐφέσῳ, i. e. unitis Deo qui sunt Ephesi; ut alterum ἔσθιν post articulum posteriorem subintelligatur. Nam si cum uno tantum articulo scribatur, τοῖς ἔσθιν ἐν Ἐφέσῳ; vox ἔσθιν non poterit significare id, quod BASILIUS vult; sed simpliciter, qui sunt, vel degunt Ephesi; ut τοῖς ἔσθιν ἐν Ῥώμῃ, iis, qui sunt Romæ, &c. neque magis ἰδιαιτέρως Apostolus Ephesios, ex sensu BASILII, vocaverit ὄντες, quam Romanos, Philippenses, &c. ad quos scribens, eadem plane loquendi formulâ utitur. Quare certum est, variantem loci hujus lectionem, secundum mentem BASILII, sitam esse in vocibus ἐν Ἐφέσῳ; quas in veteribus quibusdam Codd. non lectas esse affirmat, & proinde delendas censet, ut interpretationem suam, somnio & figmento potius, quàm veritati propiorem, inde stabiliat. Quod ad locum Hieronymi attinet, cujus Cl. L'ENFANT, præeunte MILLIO, mentionem facit; in eo sententiæ ejus nihil est præsidii. Nam verba illa laudati Patris: *Quidam curiosius quam necesse est putant, ex eo quod Moysi dictum sit Exod. 3. Hæc dices filiis Israël, QUI EST misit me, etiam eos qui sunt in Epheso Sancti & Fideles, ESSENTIÆ vocabulo nuncupatos: idem significant, ac si dixisset: Quidam putant Apostolum Paulum ad Ephesios scribentem, eos καὶ ἐξοχλῶν appellasse ὄντες, absque ἐν Ἐφέσῳ; ut sicuti Deus absolute dicitur ὁ ΩΝ, i. e. QUI EST, ita quoque Ephesios eodem Essentiæ vocabulo nuncuparet.* Clarius hoc patet ex iis, quæ dictus Pater ibidem subjicit: *Alii vero simpliciter non ad eos, qui sunt, sed qui Ephesi Sancti & Fideles sint, scriptum arbitratur.* Ac si dixisset: *Alii vero simpliciter putant Apostolum hoc loco scripsisse, non τοῖς ἔσθιν (absque ἐν Ἐφέσῳ) sed τοῖς ἔσθιν ἐν Ἐφέσῳ ἁγίοις &c.* Non ergo secundum Hieronymum, varians lectio dicti loci sita erat in articulo τοῖς, ante vocem ἔσθιν (quod tamen Cl. L'ENFANT ita affirmat, ac si id Hieronymus expresse diceret) sed in vocibus illis ἐν Ἐφέσῳ. (a)

Sed de his hætenus. Restat, ut quid in Nova hac Editione à nobis præstitum, vel additum sit, Lectori paucis exponamus. Primo, TEXTUM GRÆCUM cum XII. Codd. MSS. quibus Cl. MILLIUS usus non est, collatum damus. Ex his, novem, qui tantum quatuor Evangelia continent (nono tamen excepto, qui præter 4. Evangelia, & alias Novi Testamenti partes complectitur) Parisiis in Bibliotheca Regis Christianissimi adservantur: quorum Collationes rogatu Illustrissimi Abbatis BIGNONII, magni illius literarum Patroni, benevole nobis impertivit Illustrissimus Abbas de LOUVOIS, supremus

(a) Hæc omnia tamen tanti visa non sunt L'Enfantio, ut sententiam suam desereret, sed acriter eam et quidem ut mihi videtur, non male tuctur in Epistola quam Clericus Bibl. Sel. Tom. XXI. p. 96. et seqq. inseruit.